

Ούτε καν σαφείς πληροφορίες δεν δίνουν σε Τ/Κ ιδιοκτήτες για τις περιουσίες τους

Κρυφτούλι με Τουρκοκύπριους

ΓΡΑΦΕΙ
ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΜΑΝΩΛΗ

Μασημένα λόγια (γιατί άραγε;) περιέχουν απαντήσεις του υπουργείου Εσωτερικών και ειδικότερα της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών προς Τ/Κύπριους που εγγράφως ζητούν πληροφορίες για την τύχη των περιουσιών τους στις ελεύθερες περιοχές. Η τακτική αυτή αγγίζει σε κάποιες περιπτώσεις τα όρια της σκόπιμης απόκρυψης στοιχείων από Κύπριους πολίτες, προφανώς για να μην αποκαλυφθεί η κακοδιαχείριση των τ/κ περιουσιών ή η πλημμυρής αξιοποίηση τους προς όφελος των νόμιμων ιδιοκτητών. Δύο από αυτές τις περιπτώσεις (υπάρχουν αρκετοί άλλοι ισχυρισμοί για ελλιπή ανταπόκριση σε σχετικά αιτήματα Τ/Κ) έφθασαν υπό μορφή παραπόνων στην Επίτροπο Διοικήσεως Ηλιάνα Νικολάου, η οποία με πρόσφατη έκθεσή της δικαιώνει τους παραπονούμενους και θέτει τις κρατικές υπηρεσίες προ των ευθυνών τους.

Τα παράπονα που εξέτασε η Επίτροπος δεν αφορούσαν - σε αυτό το στάδιο τουλάχιστον - αιτήματα για ανάκτηση περιουσίας από Τ/Κ. Αφορούσαν το αναφαίρετο δικαίωμα πολιτών της Δημοκρατίας να πληροφορηθούν από τον Κηδεμόνα τ/κ Περιουσιών τι απέγιναν οι περιουσίες τους και ποιο είναι το σημερινό νομικό καθεστώς τους. Όμως, και απλά, εκ πρώτης όψεως, ερωτήματα δεν έτυχαν ικανοποιητικών απαντήσεων, παρά μόνο γενικόλογων αναφορών και παραπομπών στο νόμο περί Κηδεμόνα. Αξιοσημείωτο δε, είναι το γεγονός ότι τα ερωτήματα αυτά δεν απαντήθηκαν ουσιαστικά ούτε και όταν υποβλήθηκαν προς τις κρατικές υπηρεσίες από την ίδια την Επίτροπο Διοικήσεως.

Τι Ζήτησαν

Η προσπάθεια του ζεύγους Τζεμίλ Οσμάν Ιζέτ και Αϊσέ Χασάν Μεχμέτ, καθώς και της Σενάι Σεγίλντ Αχμέτ να πληροφορηθούν επιστημώς από τον Κηδεμόνα και την Υπηρεσία Τ/Κ Περιουσιών τι απέγιναν οι περιουσίες τους (γράφουμε σε άλλη στήλη ποιες ακριβώς) ξεκίνησε το Μάιο του 2004 και μέχρι στιγμής δεν καρποφόρησε!

Ειδικότερα, στις 28 Μαΐου 2004, ο Τζεμίλ και η Αϊσέ έστειλαν μέσω δικηγόρου επιστολή στον Υπουργό Εσωτερικών, με την οποία του ζητούσαν να τους ενημερώσει για τα εξής συγκεκριμένα θέματα:

Α. Το νομικό καθεστώς της ακίνητης περιουσίας τους (καταγράφεται επακριβώς στην επιστολή)

Β. Αν απαλλοτριώθηκαν τα ακίνητα, το χρόνο της απαλλοτρίωσης, ο λόγος της απαλλοτρίωσης και το ποσόν της απο-

▼ Τ/Κ Ζητούν πληροφορίες για μεγάλης αξίας γη στα Πολεμίδια, που χρησιμοποιήθηκε για συνοικισμό, αλλά σχεδόν δύο χρόνια μετά εξακολουθούν να παίρνουν γενικόλογες απαντήσεις. Τους δικαιώνει η Επίτροπος Διοικήσεως, που ζητά από τον Κηδεμόνα συμμόρφωση εντός 15 ημερών

ζημίωσης, και

Γ. Πότε μπορούν να παραλάβουν την αποζημίωση και τους νόμιμους τόκους για την απαλλοτρίωση. Τα ίδια ερωτήματα υπέβαλε, στις 15/6/2004, και η Σενάι Σεγίλντ Αχμέτ, επίσης με επιστολή της προς τον Υπουργό Εσωτερικών.

Έξι μήνες μετά...

Τα πρώτα σημεία ζωής από πλευράς υπουργείου δόθηκαν έξι μήνες μετά. Χρειάστηκαν δύο υπενθυμίσεις από τη δικηγόρο των Τ/Κυπρίων. Με επιστολή του, ημερομηνίας 17/1/2005, ο αναπληρωτής διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών, Γιώργος Θεοδώρου, αναφέρεται εν εκτάσει στις πρόνοιες της νομοθεσίας, βάσει των οποίων η διαχείριση των τ/κ περιουσιών περιήλθε στον Κηδεμόνα και πως οι όποιες αποζημιώσεις θα δοθούν στους δικαιούχους μετά τον τερματισμό της έκρυθμης κατάστασης.

Επί της ουσίας, ο κ. Θεοδώρου αναφέρει πως μέρος της περιουσίας των Τζεμίλ και Αϊσέ "χρησιμοποιήθηκε ήδη για την ανέγερση κυβερνητικού οικισμού για τη στέγαση προσφύγων". Σε ό,τι αφορά την περιουσία της κυρίας Σενάι Αχμέτ στην Ευρέτου, αναφέρει πως "απαλλοτριώθηκε για την κατασκευή του υδατοφράκτη Ευρέτου. Η αποζημίωση για την

απαλλοτρίωσή της κατατίθεται σε Ειδικό Ταμείο Διαχείρισης Τ/Κ περιουσιών που τηρείται γι' αυτόν το σκοπό, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία".

Από τις απαντήσεις πρέπει να σημειωθεί ότι ο κ. Θεοδώρου αποφεύγει να χρησιμοποιήσει τη λέξη "απαλλοτριώθηκαν" σε ό,τι αφορά την περιουσία του Τζεμίλ και της Αϊσέ και προτιμά (προφανώς όχι τυχαία) την έκφραση "χρησιμοποιήθηκαν". Σε ό,τι αφορά δε την περιουσία της Σενάι, σημειώνει ότι απαλλοτριώθηκε και πως η αποζημίωση "κατατίθεται" στο ειδικό ταμείο. Λογικά θα έπρεπε να χρησιμοποιούσε αόριστο: "κατατέθηκε"...

Ανεπαρκείς

Όπως ήταν λογικό, οι Τ/Κ αιτητές διαμαρτυρήθηκαν μέσω του δικηγορικού γραφείου προς τον Υπουργό Εσωτερικών για την ανεπάρκεια των απαντήσεων που δόθηκαν. Σχετική επιστολή εστάλη στις 7/2/2005. Σε αυτήν επαναλαμβάνεται, με περισσότερη λεπτομέρεια, το αίτημα για απαντήσεις επί των ακόλουθων στοιχείων: "Αν απαλλοτριώθηκαν τα ακίνητα, έναντι ποίας αποζημίωσης, με ποια πράξη και από ποτέ τα ποσά της αποζημίωσης έχουν κατατεθεί στο Ειδικό Ταμείο ως προβλέπει ο σχετικός νόμος... ποια είναι η κατάστασή τους σήμερα, αν έγιναν

συμβάσεις με τρίτους που τα αφορούν, πότε, ποια ποσά έχουν εισπραχθεί δυνάμει των συμβάσεων αυτών ή αν έχουν γίνει οποιεσδήποτε άλλες πράξεις/συμβάσεις δυνάμει των οποίων οι πελάτες μου έχουν παύσει να είναι οι ιδιοκτήτες των ακινήτων αυτών..."

Ταυτόχρονα, η δικηγόρος υπέβαλε παράπονο και στο γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως, η οποία μετά από προκαταρκτική έρευνα ενημέρωσε τον Γενικό Διευθυντή του υπουργείου ότι η "παράθεση προς τους παραπονούμενους γενικών παρατηρήσεων και σχολίων, χωρίς απαντήσεις στα ερωτήματά τους, δεν αποτελούν ικανοποιητική ανταπόκριση του Κηδεμόνα και δικαιολογημένα προκάλεσαν την αντίδρασή τους..."

Παράλληλα, η κυρία Νικολάου ζήτησε να απαντηθούν το ταχύτερο τα ερωτήματα. Η απάντησή του γ.δ. του Υπουργείου ήρθε στις 3/3/05 και ήταν και πάλι ελλιπής: "Το θέμα τυγχάνει διερεύνησης"...

Δεν υπήρξε όμως ούτε αυτή τη φορά άμεση ανταπόκριση. Η Επίτροπος έστειλε δύο υπενθυμίσεις (1/6 και 1/11/05). Τελικά, μέσα Νοεμβρίου, ο αναπληρωτής διευθυντής της Υπηρεσίας Τ/Κ Περιουσιών συναντήθηκε με την Επίτροπο, αλλά αρκέστηκε να διαβεβαιώσει πως όλοι οι χειρισμοί που γίνονται βασίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία...

Τα συμπεράσματα της Επιτρόπου

Λόγω της παρατεταμένης απροθυμίας του Κηδεμόνα και των υπηρεσιακών λειτουργών να δώσουν σαφείς απαντήσεις στους Τ/Κ για την ιδιοκτησία τους (που με βάση τη νομοθεσία εξακολουθεί να είναι δική τους, πλην των περιπτώσεων που έγιναν απαλλοτριώσεις), η Επίτροπος Διοικήσεως κατέληξε σε μία επικριτική για το κράτος έκθεση. Τα βασικά της συμπεράσματα είναι:

* Ο αναπληρωτής διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών, που ανέλαβε να απαντήσει εκ μέρους του Κηδεμόνα-Υπουργού, μπορούσε να ανταπρίξει στα αρχεία του και να ανταποκριθεί στα ερωτήματα με ειλικρίνεια και σαφήνεια. Ωστόσο, αναφέρεται στην έκθεση, περιορίστηκε σε ενημέρωση για την ισχύουσα νομοθεσία και σε γενική αναφορά για τη σημερινή χρήση της περιουσίας, χωρίς να υπεισέλθει σε λεπτομέρειες.

* Ο νόμος περί Κηδεμόνα δεν προβλέπει ρητά την παροχή ενημέρωσης στους Τ/Κ για την περιουσία τους. Όμως, ούτε και σχετική απαγόρευση περιλαμβάνει. Η κυρία Νικολάου τονίζει πως θα ήταν παντελώς αυθαίρετο οποιοδήποτε συμπέρασμα ότι επειδή οι Τ/Κ στερήθηκαν τη διαχείριση των περιουσιών τους, στερήθηκαν και το δικαίωμα ενημέρωσης γι' αυτήν. Θα ήταν επίσης ασύμβατο με την αρχή της διαφάνειας και των αρχών του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς που εγκρίθηκε από το Ευρωκοινοβούλιο.

* Τεκμαίρεται, αναφέρει η Επίτροπος, ότι η διοίκηση δεν έχει να αποκρύψει οτιδήποτε και επομένως δεν δικαιολογείται διστακτικότητα. "Αντίθετα", σημειώνει με νόημα, "ο Κηδεμόνας θα μπορούσε να επιδιώκει την ενημέρωση των ενδιαφερομένων σε παρόμοιες περιπτώσεις, ως πρόσφορο μέσο τεκμύριωσης της ορθής διαχείρισης και παροχής ικανοποιητικής προστασίας στις τ/κ περιουσίες που εγκαταλείφθηκαν".

* Εξαιρετικής σημασίας είναι το ακόλουθο συμπέρασμα - υποδεικνύει της Επιτρόπου: "Κρίνω σκόπιμο να επαναλάβω ότι ο Κηδεμόνας υποκαθιστά με τους Τ/Κ ιδιοκτήτες στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ενόσω διαρκεί η έκρυθμη κατάσταση, στερείται όμως του βασικού πυρήνα του δικαϊκού ιδιοκτησίας, την κυριότητα, την οποία διατηρούν οι ίδιοι ως εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες και παρά την αποψίλωση της κυριότητας από το πρωτεύον συστατικό της μέρος, την κατοχή και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν, εξακολουθεί στο κράτος δικαίου να παραμένει όχι ως τυπική έννοια αλλά ως πραγματική νομική κατάσταση, από την οποία πυρναίει δικαιώματα λήψης των πληροφοριών που αφορούν το αντικείμενο με το οποίο συνδέεται".

* Υπό το φως των πιο πάνω, η Επίτροπος Διοικήσεως εισηγείται όπως ο Κηδεμόνας (Υπουργός Εσωτερικών) διαβιβάσει στη δικηγόρο των παραπονούμενων εντός 15 ημερών όλες τις πληροφορίες που ζήτησαν".

Η έκθεση απεστάλη στο Υπουργείο στις 24/2/06. Συνενώς, η 15νθήμερη προθεσμία λήγει το αργότερο τη Δευτέρα. Ο αναπληρωτής διευθυντής της αρμόδιας υπηρεσίας, Γ. Θεοδώρου, ανέφερε στον "Πολίτη" ότι η υπηρεσία θεωρεί ότι απάντησε εξαρχής ικανοποιητικά στα ερωτήματα που τέθηκαν. Μετά την έκθεση όμως, θα συνηνοπηθεί, μας είπε, με τον Κηδεμόνα και θα σταλεί νέα απάντηση.

Έκτισαν συνοικισμούς...

Η περιουσία, τα ίχνη της οποίας αναζητούν οι παραπονούμενοι, δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητη. Σε σημερινές τιμές αποτιμάται σε εκατομμύρια λίρες. Μέρους αυτής της περιουσίας χρησιμοποιήθηκε (προφανώς χωρίς να απαλλοτριωθεί) για ανέγερση κυβερνητικού οικισμού προσφύγων αλλά και οικισμού αυτοστέγασης προσφύγων, στα Πολεμίδια.

Οι Τζεμίλ Οσμάν Ιζέτ και Αϊσέ Χασάν Μεχμέτ (κάτοικοι Λονδίνου και κάτοχοι βρετανικού διαβατηρίου...) είναι μεταξύ άλλων ιδιοκτήτες των τεμαχίων 105/2, 105/5, 162/3 Φ/σx 54/57, 58/1 Φ/σx 53/64 και 28 Φ/σx 53/56 στα Πολεμίδια. Όπως διαπιστώνεται, σε αυτά τα τεμάχια ανεγέρθηκαν κυβερνητικοί οικισμοί ή κατασκευάστηκαν δημόσιοι δρόμοι. Το γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες είναι και Βρετανοί υπήκοοι περιπλέκει την κατάσταση, αφού δυνατό να μπορούν να διεκδικήσουν, ακόμα και βάσει του νόμου περί Κηδεμόνα, ανάκτηση της περιουσίας τους, αφού η περίπτωση τους διαφέρει νομικά από εκείνες των Τ/Κ που διαμένουν στα κατεχόμενα. Καθοριστικό παράγοντα, ωστόσο, αποτελεί ο χρόνος κατά τον οποίο μετέβησαν στο Λονδίνο για μόνιμη εγκατάσταση: πριν ή μετά την εισβολή του 1974; Η Σενάι Σεγίλντ Αχμέτ είναι ιδιοκτήτρια, μεταξύ άλλων, των τεμαχίων 156 Φ/σx XXXV/29, 30 και 199 Φ/σx XXXV/28, στην Ευρέτου. Τα τεμάχια αυτά απαλλοτριώθηκαν (άγνωστο κάτω από ποιους όρους) για την κατασκευή του φράγματος Ευρέτου.

Τι κρύβουν οι αρμόδιοι;

Είναι προφανές ότι η απροθυμία των αρμόδιων υπηρεσιών να δώσουν ακριβείς πληροφορίες για τις απαλλοτριώσεις που έγιναν, τα ποσά που καταβλήθηκαν ως αποζημιώσεις, τους τόκους που υπολογίστηκαν, καθώς επίσης τα ενοίκια που εισπράχθηκαν από Ε/Κ, κλπ, δεν οφείλεται σε ανεπάρκεια ή έλλειψη διάθεσης συνεργασίας των λειτουργών.

Τα κενά στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από το 1974 (με ευθύνη όλων των Κυβερνήσεων που προηγήθηκαν) είναι τεράστια και αφήνουν σε πολλές περιπτώσεις εκτεθειμένο το κράτος.

Όπως είναι καλά γνωστό και επισήμως παραδεκτό, μεγάλες εκτάσεις τ/κ γης χρησιμοποιήθηκαν για στέγαση προσφύγων ή για εκτέλεση δημοσίων έργων ΧΩΡΙΣ να απαλλοτριωθούν (η σημερινή Κυβέρνηση σταμάτησε από το 2004 κάθε απαλλοτρίωση ή χρησιμοποίηση τ/κ γης, πλην απολύτως αναγκαίων περιπτώσεων για έργα δημόσιας ωφέλειας). Οι κρατικές υπηρεσίες δεν είναι καν σε

θέση να πουν με ακρίβεια πόσες είναι αυτές οι τ/κ εκτάσεις που αξιοποιήθηκαν χωρίς απαλλοτρίωση, αφού σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχει ασάφεια αν κάποιες προσφυγικές οικίες είναι επί ε/κ, τ/κ ή κρατικής γης! Όπως είναι προφανές, γι' αυτές τις περιουσίες δεν κατατέθηκαν αποζημιώσεις (εκατομμυρίων λιρών) προς όφελος των νόμιμων ιδιοκτητών. Συνεπώς, η αόριστη αναφορά ότι "κατατίθενται στο Ειδικό Ταμείο" είναι μεν ανεπαρκέστατη, αλλά ενδεχομένως να μην είναι και αληθής.

Επίσης, υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι για ένα σημαντικό τμήμα των τ/κ περιουσιών που απαλλοτριώθηκαν νόμιμα (περίπου το 17-18% των τ/κ περιουσιών στις ελεύθερες περιοχές) δεν κατατέθηκαν στο Ειδικό Ταμείο οι ανάλογες αποζημιώσεις (επίσης δεκάδων εκατομμυρίων λιρών). Πολύ πιθανό λοιπόν, το ταμείο αυτό να παρωσιάζει τεράστιο έλλειμμα, κάτι που οι κρατικές υπηρεσίες προφανώς επιθυμούν να κρατήσουν μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας.